

Nær fáa vit ljóðbækur?

Sosialurín hefur í grein hin 8. apríl tikið upp málið um ljóðbækur, og það skulu tit eiga stóra tökk fyri. Í greininni er eisini frágreiðing frá Sverra Egholm, landsbókavörð, sum blaðið hefur tosað við. Her kundi eg hugsað mér at gjørt nakrar viðmerkingar:

Sum sagt er frá, hava bókasøvn í grannalondum okkara lánt út ljóðbækur í nærum ein mansaldur. Fyrst var tað spólabond, men nú er alt kasettubond, og vit føroyingar hava eisini høvi til at lána kasettubond úr okkara grannalondum, uttan at gjalda so mikið sum porto fyri tað.

Á bókasøvnum í Føroyum eru ongar føroyskar kasettubækur, men Býarbókasavnið hefur eitt lítið úrval av donskum kasettubókum, sum teir lána út. Men pakningurin er so vorðin, at ikki ber væl til at senda út á bygd, og mær vitandi hava teir heldur ikki nakra avtalu við postverkið um fria sending.

Kanningar gjordar í okkara grannalondumsiga, at umleið 10-15 prosent av fólkinum eru so sterkt lesitarnað, at ikki ber til at lesa vanligar prentaðar bókmentir. Tað er heldur einki, sum sigur, at viðurskiptini eru óðrvisi her hjá okkum. Tørvurin á kasettubókum og øðrum lesnaði á bandi er tí eins stórur her hjá okkum.

Minnist meg rætt havi eg eisini hoyrt teir so kallaðu »Kulturpávarnar« reypað av, hvussu nógvur bókur og aðrar bókmentir koma út á føroyskum máli. Men samstundis eru bókasøvnini reinsópað fyri føroyskum kasettubókum. Hvussu ber hetta til? Eg veit ikki. Men eg kundi hugsað mær, at landstýrismaðurin fyri mentunarmálum og sjálvsagt eisini landsbókavörðurin áttu at havt serliga stóran áhuga fyri hesum máli.

Nú er at siga, at tað longu eru liðin nøkur ár síðan eg á fyrsta sinni setti meg í samband við landsbókavörðin um ljóðbækur. Sum eg skilti hann tá, hevði hann hug at gera nakað við málið skjótast tilbar. Men helt hann fyri, at ikki var nøkur jättan á figgjarlógini hetta árið, men komandi ár átti at borið til?

Játtað á figgjarlógini

Nú sigur hann (Sverri Egholm), at játtaðar eru bert 30.000,- kr. á figgjarlógini.

og at henda jättanin er tengd saman við tí, sum játtað er til Landsbókasavnið, men so er at spyrja, hvi ikki meira er játtað til ljóðbókagerð. Er ikki søkt um meira — ella hefur figgjarnevndin ella landsstýrið noktað pening til hetta endamálið? Tað hevði verið áhugavert at vitað, hvussu hetta ber til, og hvør er hann ella tey, sum eru so mentanarleys?

Mær vitandi er eisini ein onnur peningahædd játtað ella givin til ljóðbókagerð á føroyskum, og er søgan henda, sum Sverri Egholm helst av misgáu gloymdi at nevna í frágreiðing síni. Men fari eg tó at nevna tað her, soleiðis sum hann hefur upplýst fyri Føroya Blindafelag. Sverri Egholm hefur nevnliga verið við til fleiri ráðstevnur saman við starvsbrøðrum og øðrum úr norðurlondum, har røtt hefur verið um ljóðbækur.

Á eini av hesum ráðstevnum varð ein tilsøgn har Mentanargrunnur Norðurlanda. Ráðsins hevði játtað 150.000,- til gerð av eini felags ljóðbókaskrá fyri øll norðurlond. Íslendingar, sum í mong ár hava fylgt við, hvussu illa er státt við føroyskum ljóðbókum, settu tað uppskott fram um at lata føroyingar og grønlandingar fáa hesar 150.000,- kr. til ljóðbókagerð á teirra egna móðurmáli. Hetta tóku allir hinir undir við, tí hetta var meira neyðugt enn ein felags ljóðbókaskrá.

So er at spyrja — hvi kemur ikki gongd á ljóðbókamálið, landsbókavörður okkara sigur, at hann skal til enn fleiri ráðstevnur og framsýningar, og til heystar skal hann so hava eina framsýning um ljóðbækur í Norðurlandahúsinum í Havn.

Eg má siga, at hetta undrar meg almið — tí eg eri fullvisur í, at hann, Sverri Egholm, veit alt sum vitast kann, um ljóðbókagerð, ljóðbókasøvn og ljóðbækur.

Í 1982 var eg í Reykjavík, sum gestur hjá Blindafelag Íslands. Íslendingar høvdu tá eitt hitt mest framkomna ljóðbókasavnið, við fullari útgerð til innlesing og margfaldan av kasettubondum, og høvdu longu tá ein hóp av kasettubókum á savnum. Íslendingar eru fróðir menn, sum virðismeta bókmentir ógvuliga høgt, og teimum dámdu væl, at visa mær runt á hesum ljóðbókasavni. Mær varð sagt, at savnið var ríkisfiggjað. Sjálvsagt varð eg spurður hvussu vorðið var

við kasettubókum í Føroyum? Eg mátti við skomm viðganga, at í Føroyum funnst ongar kasettubækur á føroyskum, men á einum bókasavni í Havn kundi ein lána eitt lítið úrval av donskum kasettubókum. Mær tóktist at teir tóku synd í okkum, sum ikki var so legði!

Eg læt teir tó vita, at eg hevði talað við landsbókavörð okkara, og at hann helst var sinnaður, at taka undir við málinum og fara til verka. Tá so var bóðu teir meg heilsa heima og siga, at teir fegnir vildu hjálpa til við upplýsingum og royndum. Aðrenn eg fór heimaftur, fekk eg við nágreiniligar skrivligar frágreiðingar um allar tekniskar og aðrar spurningar. Eisini fekk eg við royndir av bondum, pakningi o.t.

Heilsuna frá íslenska ljóðbókasavninum bar eg Sverra Egholm í telefonini beinanvegin, og frágreiðingar og tilfarið bar eg persónliga inn á Landsbókasavnið fyrstu ferð eg kom til Havnar.

Sverri Egholm sigur, at hann heldur ikki, at Landsbókasavnið eigur at fara undir forlagsvirksemi, men vil hann hjálpa til við at stovna annað bókasavn fyri ljóðbækur? Hertil er at siga, at ljóðbókagerð ikki er forlagsvirksemi, men heldur ein flytan av orðum úr longu útkomnum bókum inn á ljóðbond, og til hetta krevst ein, ið lesur og sjálvsagt tekniskt tilfar og endaliga ein til at standa fyri upptøkuni... Bókin verður so legd í serliga gjørdar eskju við rúmi fyri 2-4 ella 6 kasettum. Tað sum tá eftir er, er reint bókasavnsarbeiði við skráseting, útláni o.s.fr.

Men alt hetta veit Sverri Egholm nógv betur enn eg. Sjálvur haldi eg, at tað átti at borið til at latið hin tekniska partin uppi hendurnar á einum av teim ljóðstudium, sum finnst í Føroyum. Bókasavnið kundi so tikið sær av tí vanliga bókasavnsarbeiðinum, og møguliga syrgt fyri innlesara.

Annars hefur ein annar almennur stovnur, nevnliga Útvarp Føroya, lisið rættliga fitt av bókum, sum eiga at finnst á »masterbondum«. Tað átti tí at borið til at fingið í lag eitt ella annað samstarv t.d. fingið margfaldað hesar bækur. At ber til, bara viljin er til tess.

Kanska er tað rætt, sum Sverri Egholm vil vera við? Nevniliga at best var um eitt ljóðbókasavn var fyri seg burturav? Men hertil krevst so bæði pen-

ingur, manning og hólur. — Og hvussu vil hann so bera seg at við hesum?

Nú eru fleiri ár liðin, síðan hann segði seg av álvara vilja fara undir at loysa umrødda mál. Í øll hesi ár eru so bara 30.000 kr., sigur og skivar triátúsund krónur, játtaðar yvir figgjarlógina til sama endamálið. Og enn er hann ongan veg komin. Eftir frásøgn hansara, skulu enn fleiri uttanlandsferðir til ráðstevnur og framsýningar, umframt ein framsýning í Havn.

Hvat hann ætlar at sýna fram, er ikki gott at vita. Tey flestu kenna væl til kasettubond, og hvussu bandupptøkur fara fram. Men mark er eisini fyri, hvussu langt 30.000,- røkka.

Alvaratos — harra Sverri Egholm, landsbókavörður — hvussu leingi afturat ætla tygum at drála við hesum máli? Og er hetta ikki at halda fólk fyri tað turra spott?

At enda fari eg at venda mær beinleiðis til harra Lassa Klein, landstýrisman í mentanarmálum og til harra Sverra Egholm, landsbókavörður, sum báðir umsita mentanarmál, hvør í sinum lagi: Vita tit, at tit dag og dagliga steingja ein part av Føroya fólki úti og burtur frá øllum føroyskum bókmentum? Vita tit at okkara broðratjóðir undrast á hetta og taka synd í okkum? Vælignaðir menn — farið til verka! Vit eru mong sum biða og eru ótolin.

Jóhs. Ravnsfjall

Flaggdagshald í Vágum

Í morgin verða flaggdagshald kring alt landið. Í Vágum verður rættliga nógv gjørt burtur úr degnum. Skrudgonga verður til skúlan á Giljanesi úr Miðvági og SAndavági. Sjálvt flaggdagshaldið verður sett kl. 14.30 í ítróttarhøllini á Giljanesi. Tað er Jóannes Dalsgaard, lögtingsmaður, sum setir haldið. Vágakórið og Sørvágs Tónleikarfelag fara eisini at luttaka.

Klokkan 16 verður flaggdagshald í Sørvági, har Jóannes Dalsgaard heldur røðu. Har lutekur eisini Sørvágs Tónleikarfelag.

Profa
máling
besta
dygd

Sámligir prísir

MÍÐBYURIN
TORSHAVN
TLF. 16066

